

УКРАЇНА - РОСІЯ

Десять років війни в Донецьку та Луганську: знищення незалежної журналістики та поширення російських пропагандистських медіа

Через десять років після “референдумів” 11 травня 2014 року, організованих Росією для проголошення “незалежності” частини східних регіонів України, незалежні медіа знищені на користь тих, що поширюють кремлівський наратив. Журналістам, які відмовляються співпрацювати, погрожують і заарештовують, багато з них вирішили покинути окуповані території. “Репортери без кордонів” (RSF) засуджують тотальне знищення незалежної інформації.

“Це зловісна річниця: протягом десяти років мешканці Донецька та Луганська не мають більше доступу до вільної, плюралістичної та достовірної інформації. Окупаційна влада методично тримає під замком

незалежні медіа та журналістів, щоб замінити їх кремлівськими рупорами, спочатку контролюючи місцеві медіа, а потім відкривши власні пропагандистські ретранслятори після повномасштабного російського вторгнення в Україну в лютому 2022 року. RSF обурені знищенням незалежної журналістики, що кинуло мешканців цих територій у безвихідь дезінформації”.

Жанна Кавельє

Керівниця відділу RSF у Східній Європі та Центральній Азії

Фото місцевих мешканців, вітаючих своє повсякденне життя під російською окупацією, статті про економічний злет після незаконної анексії... Призма висвітлення місцевих новин окупованих Росією Донецької, Луганської, Херсонської областей та Маріуполя на сайті *"Нове.Медіа"* (*Новое.Медиа*) не залишає жодних сумнівів: онлайн-медіа, яке [розпочало роботу](#) 11 квітня, щодня поширює кремлівський наратив мешканцям східних та південно-східних регіонів України.

Таким чином видання *"Нове.Медіа"* долучається до довгого списку російських пропагандистських медіа, які контролюють медіапростір у цих регіонах з 2014 року. Засноване "Національним культурним центром "Дія" (Национальным культурным центром "Действие"), асоціацією, що фінансується російськими урядовими установами, *"Нове.Медіа"* з часом об'єднає близько двадцяти місцевих редакцій. Очолює редакцію Лариса Рижова, російська блогерка і пропагандистка, яка веде прокремлівський телеграм-канал *"Дорога Хурма"* (*Дорогая Хурма*), що має понад 140 000 підписників.

Окупація інформаційного простору

Станом на 2019 рік так звана "Луганська народна республіка" мала на своїй території понад 200 підконтрольних Росії медіа, а "Донецька народна республіка" - близько 30. "Місцева влада" також взяла під контроль вже існуючі українські медіа, такі як телекомпанія *"ЮНІОН"* (*ЮНИОН*), яка з 2014 року перетворилася на [ретранслятор російської пропаганди](#).

Окупація інформаційного простору посилилася після російського вторгнення 24 лютого 2022 року. У Донецьку та Луганську також офіційно з'явилися медіа Російської Федерації, такі як державна телерадіокомпанія *ВДТРК (ВГТРК - Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания)*, яка відкрила філію в Донецьку у вересні 2023 року. Деякі з цих каналів [доступні](#) на територіях, контрольованих українським урядом, на відстані від 20 до 50 кілометрів від лінії фронту.

Арешти та переміщення журналістів

Місцеві журналісти, які відмовилися співпрацювати з прокремлівськими медіа, були заарештовані. Йдеться про справу **Станіслава Асєєва**, українського кореспондента американської служби "Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода" (RFE/RL), [викраденого](#) у 2017 році в Донецьку за "шпигунство". Підданий тортурам і утримуваний майже два роки під вартою, він був звільнений в результаті обміну полоненими в 2019 році. У січні 2024 року його кат був остаточно [засуджений](#) українським судом до 15 років позбавлення волі.

Деякі місцеві медіа вирішили працювати в інших регіонах України. Редакція ["Реальної газети"](#), яка раніше базувалася в Луганську, покинула місто в липні 2014 року. Зараз зареєстрована в Києві, вона продовжує висвітлювати новини зі сходу України, окупованого протягом десяти років, завдяки інформації з місцевих джерел. Однак російське вторгнення в 2022 році посилило тиск на мешканців цих регіонів, обмеживши поширення інформації зовні.

Росія посилює свій інформаційний контроль в окупованих регіонах України, відкриваючи [школи](#) "журналістики" та [розвиваючи](#) прокремлівські медіа. Для боротьби з пропагандою та надання достовірної та незалежної інформації у березні 2024 року RSF [запровадили](#) супутниковий пакет "Свобода", який поширює незалежний медіаконтент для російськомовної аудиторії, зокрема на окупованих територіях України.

Україна та Росія посідають відповідно 61-ше та 162-ге місця зі 180-ти країн у [Світовому індексі свободи преси](#) RSF за 2024 рік.